

Mandat for rådgivende juridisk forum i KUDAF

Innhold

Innledning.....	3
Bakgrunn.....	3
Sammensetning og kompetansebehov hos medlemmene.....	4
Oppgaver	5
Tolke og avklare gjeldende regelverk	5
Fremme behov og forslag til regelverksendringer	5
Organisering og ressursbehov.....	6

ENDRINGSLOGG

Versjon	Dato	Endring	Produsent	Godkjent
0.1	12.10.21	Første versjon	Per Hovde	
1.0	15.10.21	Oppdatert etter interne innspill	Per Hovde	

DISTRIBUSJONSLOGG

Versjon distribuert	Dato	Navn
1.0	15.10.21	Prosjektstyret
1.0	29.10.21	Kunnskapsdepartementet

Innledning

Dette dokumentet beskriver mandat for rådgivende juridisk forum i KUDAF. Mandatet kan bli endret ved behov basert på erfaringer etter at forumet har fungert en stund.

Bakgrunn

I konseptvalgutredningen som ligger til grunn for KUDAF ble det gjennomført en grundig kartlegging av utfordringer knyttet til deling av data i sektoren. En gjennomgående utfordring som mange pekte på er knyttet til deling av data som omfatter informasjon med begrenset offentlighet, f.eks. individdata som det er mye av i kunnskapssektoren. Utfordringene det ble pekt på var usikkerhet knyttet til fortolkning av regelverk og at dette i mange tilfeller medfører at en heller unnlater å dele data enn å bruke ressurser på å tolke og skape en felles forståelse av regelverket. Utredningen pekte på behov for et virkemiddel for å håndtere disse utfordringene og anbefalte å opprette et rådgivende juridisk forum satt sammen av jurister og andre som jobber med juridiske utfordringer knyttet til deling av data. Dette skal rådgive virksomhetene i situasjoner hvor regelverket ikke gir en utvetydig tolkning. Det ble også pekt på at det samme forumet kan bidra til å vurdere mulighetsrommet for å fremme endringer i regelverket for å gjøre det mer digitaliseringsvennlig når det kan gi store gevinster.

Gjennom forprosjektet og spesielt i forbindelse med verdikjedeanalysene har vi sett at dette er en reell utfordring som kan redusere innovasjon, effektivisering og kvalitet i offentlig tjenesteyting gjennom begrenset tilgang til data. Så behovet for et slikt forum er styrket.

For å understreke behovet for det rådgivende forumet ytterligere viser vi til denne erfaringen fra arbeidet med verdikjedeanalyser i forprosjektet for KUDAF:

Juridiske avklaringer om hjemmel

Mange aktører har behov for datagrunnlag fra kunnskapssektoren for å kunne gjøre gode beslutninger knyttet til blant annet politikktutvikling, tiltak, og gjøre strategiske vurderinger. Vi har sett tilfeller hvor henvendelser om tilgang til individdata avslås uten henvisning til konkret regelverk. I andre tilfeller er det vanskelig å finne informasjon om hvor en skal henvende seg for å forespørre om tilgang til data fra en annen virksomhet. I slike tilfeller opplever konsumenten å bli kasteball mellom ulike nivåer i forvaltningen, og mange gir til slutt opp.

Noen aktører er utholdende og har høy evne til å vurdere hjemler, og et apparat som kan ivareta dialogen om å få tilgang til data. Men, de fleste aktører har ikke dette, og prosessen stanser opp ved første avslag. Noen aktører har brukt opp til 18 måneder for å få gjennomført juridiske avklaringer, noe som ikke er unikt, og ofte ender det i at en ikke får tilgang til data. Her vil det rådgivende juridiske forumet øke mulighetene for å oppnå samfunnsmessige gevinster av datadeling som vi ikke oppnår i dag.

Sammensetning og kompetansebehov hos medlemmene

Rådgivende juridisk forum må samlet ha kunnskap om regelverk i de ulike delsektorene av kunnskapssektoren og settes sammen av jurister og andre med kunnskap om regelverksmessige utfordringer knyttet til deling av sensitiv informasjon, særlig med hensyn til personvern. Medlemmene må derfor ha god kunnskap om personvernlovgivningen. Gjennom innføringen av GDPR, har virksomhetene fått økt fokus på dette området og det bør være god tilgang på ressurser som har relevant kunnskap og erfaring innenfor dette området.

Dersom KD vedtar oppstart av programmet for å realisere KUDAF, vil det settes i gang en dialog med KD vedørende rekruttering av ressurser til forumet med basis i dette mandatet. Det rådgivende juridiske forum nedsettes av Kunnskapsdepartementet.

Forumet skal dekke sektoren som helhet og alle delområdene av kunnskapssektoren:

- barnehageområdet
- det 13-årige utdanningsløpet fra grunnskolen til og med videregående opplæring
- folkehøgskoler og voksnes rettigheter til grunnopplæring
- høyere utdanning og fagskoleutdanning
- utdanningsstøtte og bevilgninger til studentvelferd
- kompetanse og livslang læring
- forskningspolitikken og samordning mellom departementene i utøvelsen av forskningspolitikken

Programmet vil gi alle medlemmer av forumet en innføring i visjonen og hensikten med KUDAF, samt verdikjedeforholdet som prosess og metodikk for å identifisere regelverkshindringer.

Ved behov kan forumet trekke på kompetanse i det nasjonale ressurscenteret for deling av data som er underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) opprettet på vegne av regjeringen som et av tiltakene i regjeringens digitaliseringsstrategi *Én digital offentlig sektor* for å bidra til å skape et mer digitaliseringsvennlig regelverk. Dette ressurscenteret besitter spesialkompetanse på juridiske utfordringer knyttet til deling av data og utvikler veiledere som forumet må ha et forhold til i sitt arbeid. Ressurscenteret skal fremme deling og bruk av data ved å spre kunnskap og ved å utvikle regelverket på området, blant annet gjennom utarbeidelse av nasjonale retningslinjer. Det nasjonale ressurscenteret har en langt mer overordnet og prinsipiell rolle i forhold til regelverk i offentlig sektor enn det rådgivende juridiske forumet.

KMD har høsten 2021 satt ned et lovutvalg¹ som skal legge fram forslag til en mer helhetlig regulering av viderebruk av offentlig informasjon (data). Formålet med dette utvalget er å sikre næringsliv, forskere og sivilsamfunn tilgang til offentlig informasjon på en måte som gjør at den kan brukes i nye sammenhenger, skape nye tjenester og gi økt verdiskaping. Dette er en oppfølging av stortingsmeldingen *Data som ressurs – datadrevet økonomi og innovasjon*² som regjeringen la frem i mars 2021. Forumet må holde seg orientert om lovutvalgets arbeid, og ha et forhold til hvordan dette påvirker rammebetingelsene for deling av data for viderebruk.

¹ https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utvalg-for-en-helhetlig-regulering-av-viderebruk-av-offentlig-informasjon/id2874012/?utm_source=regjeringen.no&utm_medium=email&utm_campaign=nyhetsvarsel20211007

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-22-20202021/id2841118/>

Oppgaver

Rådgivende juridisk forum skal støtte sektoren i arbeidet med etableringen av et økosystem for deling av data for videre- og sekundærbruk gjennom å bistå med å avklare hjemmelsgrunnlag for deling av data.

Arbeidsoppgavene vil i hovedsak være å:

Tolke og avklare gjeldende regelverk

Forumet skal være tilgjengelig for aktørene i sektoren når det er behov for bistand knyttet til regelverk og hjemmelsgrunnlag. I programperioden vil programmet aktivt benytte forumet når det er behov for slike avklaringer, f.eks. i forbindelse med verdikjedeanalyser. I dette ligger det en forventning om at forumet skal utforske og se mulighetsrommet innenfor gjeldende regelverk.

Fremme behov for og forslag om å vurdere regelverksendringer

Bistå programmet / forvaltningsorganisasjonen i å utforske mulighetsrommet for å fremme regelverksendringer når regelverket står i veien for å dele data som kan vise til gevinster i form av økt innsikt eller økt effektivitet i forvaltningen. I slike saker vil programmet utarbeide saksunderlag som beskriver konkrete brukstilfeller og analyse av gevinstpotensialet hvis konkrete etterspurte data kan deles.

I saker hvor forumet anbefaler at det settes i gang arbeid med å vurdere mulige endringer i eksisterende regelverk, skal forumet bistå programmet i arbeidet med å legge frem og begrunne et slikt forslag overfor de rette myndighetene. Her vil det også være mulig å involvere det nasjonale ressursenteret for deling av data.

Organisering og ressursbehov

Det anbefales at det etableres et sekretariat i det juridiske forumet som et første kontaktpunkt når det er behov for bistand fra forumet. Sekretariatet vil håndtere innkommende anmodninger om bistand regelmessig eller ved behov, og vurdere hvilke medlemmer av forumet som bør inngå i den videre behandlingen av anmodningen, avhengig av område(r) den berører. Sekretariatet bør bestå av et lite utvalg av forumets medlemmer og en administrativ ressurs som håndterer det praktiske knyttet til innkommende henvendelser. Forumet vil få anledning til å utforme en hensiktsmessig prosess for arbeidet. Det er ønskelig at denne prosessen blir dokumentert og visualisert for å skape forutsigbarhet for hvordan forumet skal jobbe, også ved utskiftninger av forumets medlemmer og som en modell for hvordan sektoren jobber med utviklingen av et digitaliseringsvennlig regelverk.

Ressursbehov knyttet til forumet er per i dag usikkert da det vil avhenge av hyppighet og omfang på saker forumet blir involvert i. Et anbefalt utgangspunkt er at forumet for første fase av programmet (2022) har et samlet behov på 25 % av en full stilling, dvs. et samlet timetall på ca. 400 timer. Det forventes at dette kan økes fra 2023 etter hvert som det vil bli tilgjengeliggjort mer data for deling.

